Sygn. akt III Ca 155/15

WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 czerwca 2015 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący - Sędzia SO Tomasz Pawlik

Sędzia SO Anna Hajda (spr.)

Sędzia SR (del.) Maryla Majewska – Lewandowska

Protokolant Joanna Gołosz

po rozpoznaniu w dniu 3 czerwca 2015 r. w Gliwicach

na rozprawie

sprawy z powództwa W. S.

przeciwko (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w Ż.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanej

od wyroku Sądu Rejonowego w Żorach

z dnia 15 września 2014 r., sygn. akt I C 72/13

1. oddala apelację;

2. zasądza od pozwanej na rzecz powoda kwotę 1200 zł (jeden tysiąc dwieście) tytułem zwrotu kosztów postępowania odwoławczego.

SSR (del.) Maryla Majewska-Lewandowska SSO Tomasz Pawlik SSO Anna Hajda

UZASADNIENIE

Powód W. S. prowadzący działalność gospodarczą pod nazwą Firma Handlowa (...) W. S. z siedzibą w Ż. pozwem z dnia 28 stycznia 2013 roku wniósł o zasądzenie od pozwanej (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Ż. na jego rzecz kwoty 10.805,51 złotych z odsetkami ustawowymi od dnia 29 września 2010 roku do dnia zapłaty, a nadto o zasądzenie od strony pozwanej na rzecz powoda zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego w kwocie 4.834,00 złote.

Pozwana w odpowiedzi na pozew z dnia 9 sierpnia 2013 roku wniosła o sprawdzenie przez Sąd wartości przedmiotu sporu poprzez przeprowadzenie stosownego dochodzenia, o ustalenie właściwej wartości przedmiotu sporu na kwotę 1.471,00 złotych i w takim przypadku o przekazanie sprawy do rozpoznania w trybie uproszczonym, o oddalenie powództwa w całości jako bezzasadnego oraz o oddalenie wniosku powoda o zasądzenie podwójnych kosztów zastępstwa procesowego.

Wyrokiem z dnia 15 września 2014 roku Sąd Rejonowy w Żorach w punkcie pierwszym zasądził od pozwanej (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w Ż. na rzecz powoda W. S. kwotę 10.805,51 złotych z ustawowymi odsetkami:

- od kwoty 1.205,51 złotych od dnia 29 września 2010 roku do dnia 14 września 2014 roku;

- od kwoty 9.600,00 złotych od dnia 23 listopada 2011 roku do dnia 14 września 2014 roku. W punkcie drugim świadczenie pieniężne zasądzone w punkcie 1 wyroku rozłożone zostało na dwie raty w kwotach: - 5.402,50 złote płatną do dnia 31 grudnia 2014 roku i - 5.403,01 złote płatną do dnia 31 marca 2015 roku z ustawowymi odsetkami w razie zwłoki w terminie płatności każdej raty. W pozostałym zakresie powództwo oddalono i obciążono pozwaną kosztami procesu.

Podstawą tej treści rozstrzygnięcia były następujące ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd Rejonowy.

Powód W. S. wraz z żoną W. jest w ustawowej wspólności majątkowej użytkownikiem wieczystym gruntu położonego w Ż. przy B. 16, stanowiącego działkę numer (...) oraz właścicielem znajdującego się na tym gruncie budynku - stanowiącego odrębną nieruchomość. Powód wraz z żoną w ramach prowadzonej przez niego działalności gospodarczej pod nazwą Firma Handlowa (...) W. S. zawarł z R. C. dnia 31 października 2009 roku umowę najmu wyżej opisanego budynku. Umowa najmu została zawarta na czas określony od dnia 1 listopada 2009 roku do dnia 30 października 2012 roku z możliwością jej przedłużenia. Miesięczny czynsz najmu ustalono na kwotę 1.600,00 zł netto plus należny podatek VAT .

Gmina Ż. zawarła z pozwaną (...) Spółką z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Ż. umowę o roboty budowlane, której przedmiotem było wykonanie przez pozwaną III etapu modernizacji ulicy (...) w Ż., poprzez wykonanie robót drogowych, elektrycznych i instalacyjnych. Teren budowy został przekazany protokołem przekazania placu budowy podpisanym dnia 12 maja 2010 roku. Protokół końcowy technicznego odbioru spisano dnia 24 września 2014 roku.

W dniu 8 lipca 2010 roku w czasie prowadzonych przez pozwaną robót budowlanych przy ulicy (...) w Ż., w fazie prowadzony prac ziemnych (głębokich wykopów) doszło do naruszenia fundamentów budynku powoda oraz do obsunięcia się chodnika wykonanego z kostki brukowej na całej długości tego budynku w pasie około 2 metrów. Ponadto doszło do zawalenia się części ściany wejściowej budynku sąsiedniego, co spowodowało naruszenie konstrukcji dachu budynku powoda, pojawienie się pęknięć i rys na ścianach budynku powoda oraz ich namoknięcia w czasie opadów deszczu.

Dnia 9 lipca 2010 roku Powiatowy Inspektor Nadzoru Budowlanego w Ż. decyzją nr (...) nakazał powodowi pod rygorem natychmiastowej wykonalności wyłączyć z użytkowania budynek usługowy zlokalizowany w Ż. przy ulicy (...) (parcela nr (...)) oraz umieścić na budynku zawiadomienie o stanie zagrożenia bezpieczeństwa ludzi lub mienia, a także zakazał jego użytkowania. W uzasadnieniu podano, że w trakcie przeprowadzonej w dniu 9 lipca 2010 roku kontroli robót budowlanych, prowadzonych przez Gminę Ż., związanych z modernizacją ulicy (...), stwierdzono możliwość naruszenia gruntu, poniżej poziomu posadowienia budynku, co mogło skutkować utratą stateczności obiektu, a wyłączenie budynku z użytkowania było konieczne w celu wyeliminowania zagrożenia bezpieczeństwa, do czasu zabezpieczenia posadowienia budynku przez wykonawcę przedmiotowych robót budowlanych.

Dnia 9 lipca 2010 roku powód wraz z żoną zawarł z najemcą przedmiotowego budynku porozumienie, na mocy którego strony zawiesiły ciążący na najemcy obowiązek zapłaty czynszu, aż do odwołania decyzji Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego w Ż. z dnia 9 lipca 2010 roku nr (...).

Aby nie dopuścić do dalszego zniszczenia nieruchomości, zwłaszcza przez wilgoć, powód we własnym zakresie zabezpieczył budynek. Celem niezbędnej naprawy uszkodzonego budynku powód zakupił materiały remontowe za łączną kwotę 1.205,51 złotych netto, co wykazał rachunkami, tj. fakturą nr (...), wystawioną dnia 18 sierpnia 2010 roku oraz fakturą nr (...), wystawioną dnia 15 września 2010 roku.

Dnia 20 grudnia 2010 roku Powiatowy Inspektor Nadzoru Budowlanego w Ż. decyzją nr (...) stwierdził wygaśnięcie wyżej opisanej decyzji nr (...) z dnia 9 lipca 2010 roku, uzasadniając to usunięciem zagrożenia utraty stateczności budynku zlokalizowanego przy ulicy (...) i w związku z tym możliwość przystąpienia do jego użytkowania. Decyzja z dnia 20 grudnia 2010 roku, zgodnie z pismem Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego w Ż. z dnia 14 października 2013 roku, stała się prawomocna dnia 5 stycznia 2011 roku.

Z dołączonej do akt sprawy opinii technicznej opracowanej przez inż. S. S., zawartej w aktach nr (...), dotyczących szkody z dnia 8 lipca 2010 roku, przedłożonych przez ubezpieczyciela pozwanego (...) S.A. z siedzibą w S., a dotyczących wypłaty odszkodowania właścicielowi sąsiedniego pawilonu (...), którego zawalenie się spowodowało uszkodzenie budynku powoda, wynika, że pozwana firma popełniła błędy w sztuce budowlanej w trakcie realizacji robót ziemnych. We wnioskach końcowych wspomnianej opinii biegły stwierdził, że przyczyną awarii i szkody było niezabezpieczenie wykopu poprzez niewykonanie jego obudowy, podkopanie istniejących fundamentów poniżej ich usadowienia oraz niezabezpieczenie ściany wejściowej i daszku sklepu (...) na okres wykonywania robót fundamentowych, pomimo prowadzenia wykopów poniżej poziomu terenu i w bezpośrednim sąsiedztwie pawilonu.

W tak ustalonym stanie faktycznym zważył Sąd Rejonowy, że pomiędzy Gminą Ż. a pozwaną (...) Spółką z ograniczoną odpowiedzialnością w Ż. została zawarta umowy o roboty budowlane, szczegółowo uregulowana przez przepisy art. 647 - 658 kodeksu cywilnego, wskazując, że zgodnie z treścią art. 652 k.c. jeżeli wykonawca przejął protokolarnie od inwestora teren budowy, ponosi on aż do chwili oddania obiektu odpowiedzialność na zasadach ogólnych za szkody wynikłe na tym terenie. Takie protokolarne przejęcie terenu budowy, będące warunkiem powstania odpowiedzialności wykonawcy, w przedmiotowej sprawie miało miejsce dnia 12 maja 2010 roku, kiedy podpisano protokół przekazania placu budowy. Powołany przepis art. 652 k.c., regulując odpowiedzialność wykonawcy, odsyła w zakresie jej podstaw do zasad ogólnych, a więc w przypadku szkód wyrządzonych osobom trzecim - do zasad odpowiedzialności za czyny niedozwolone (art. 415 k.c.). Zgodnie z art. 415 k.c. kto z winy swej wyrządza drugiemu szkodę, obowiązany jest do jej naprawienia. Poszkodowany zatem, dochodząc od wykonawcy naprawienia szkody, powinien udowodnić fakt wykonywania prac budowlanych przez wykonawcę oraz stosownie do ogólnych przepisów k.c. istnienie szkody, jej wysokość oraz istnienie związku przyczynowego pomiędzy pracami budowlanymi a szkodą. Wykonawca natomiast, chcąc się uwolnić się od tej odpowiedzialności winien udowodnić bądź to, że szkoda nie powstała, bądź, że wyniknęła ona ze zdarzeń, za które wykonawca nie odpowiada, bądź też przez udowodnienie, że dołożył on należytej staranności, a więc nie doprowadził do szkody w sposób zawiniony.

W sprawie bezspornym jest, że prace budowlane polegające na modernizacji ulicy (...) w Ż. wykonywała pozwana. Powód udowodnił również istnienie i wysokość szkody, jak też fakt, że szkoda ta powstała w wyniku realizacji robót ziemnych przez osoby działające na rachunek wykonawcy. Przy tym przepis art. 355 § 2 k.c. uzasadnia zwiększone oczekiwania co do umiejętności, wiedzy i zdolności przewidywania profesjonalisty. Pozwany wykonawca, zaniedbując zabezpieczenie terenu robót, nie wykazał się starannością wymaganą przy wykonywaniu zadań wchodzących w zakres jego specjalności. W tej sytuacji winy wykonawcy nie wyłączyłoby nawet przekazanie przez inwestora, czyli Gminę Ż., dokumentacji technicznej terenu, na której brak wskazywała strona pozwana. Zgodnie z art. 361 k.c. zobowiązany do odszkodowania ponosi odpowiedzialność tylko za normalne następstwa działania lub zaniechania, z którego szkoda wynikła. W powyższych granicach, w braku odmienne przepisu ustawy lub postanowienia umowy, naprawienie szkody obejmuje straty, które poszkodowany poniósł (damnum emergens) oraz korzyści, które mógłby osiągnąć, gdyby mu szkody nie wyrządzono (lucrum cessans).

W przedmiotowej sprawie w świetle zgromadzonego materiału dowodowego nie budzi wątpliwości istnienie związku przyczynowego pomiędzy czynem niedozwolonym pozwanego a szkodą powoda.

Na szkodę powoda złożyły się wydatki na zakup materiałów remontowych na dokonanie niezbędnej naprawy uszkodzonego budynku na łączną kwotę 1.205,51 złotych netto oraz utracone korzyści w postaci niepobranego sześciomiesięcznego czynszu (6 x 1600 złotych netto), czyli za okres w którym budynek powoda był wyłączony z użytkowania na mocy decyzji Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego w Ż. z dnia 9 lipca 2010 roku, a której wygaśnięcie nastąpiło dnia 20 grudnia 2010 roku. Powód nie mogąc korzystać ze swojego budynku przez okres

sześciu miesięcy, jako wynajmujący nie mógł oddać budynku najemcy do używania, a tym samym niemożliwym było wykonanie ciążącego na powodzie zobowiązania z tytułu zawartej umowy najmu, czyli zgodnie z art. 659 § 1 k.c. oddanie najemcy rzeczy do używania.

Mając na uwadze powyższe okoliczności, Sąd Rejonowy na podstawie art. 652 k.c. w związku z art. 415 k.c., art. 355 § 2 k.c. oraz art. 361 § 1 i 2 k.c. orzekł jak w punkcie 1 sentencji. Odsetki zasądzono po myśli art. 481 § 1 i 2 k.c. w związku z art. 455 k.c. od kwoty 1.205,51 złotych od dnia 29 września 2010 rok, czyli od dnia następującego po dniu, kiedy ubezpieczyciel pozwanej odmówił wypłaty odszkodowania oraz od kwoty 9.600,00 złotych od dnia 23 listopada 2011 roku, czyli od dnia doręczenia pozwanej zawezwania do próby ugodowej, w którym skonkretyzowano żądanie odnośnie utraconych korzyści, i tylko w tym zakresie oddalono powództwo. Uwzględniając trudną kondycję finansową pozwanej firmy, odroczono wykonanie zobowiązania, ustalając dwa terminy płatności na podstawie art. 320 k.p.c.

O kosztach orzeczono zgodnie z art. 100 k.p.c. w związku z art. 98 § 3 k.p.c., art. 109 § 2 k.p.c. oraz art. 186 k.p.c.

Z wyżej wskazanym orzeczeniem nie zgodziła się pozwana wywodząc apelację. Skarżąca zarzuciła sprzeczność istotnych ustaleń Sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego polegającą na przyjęciu, iż pozwany nie przedstawił żadnych dowodów odpierających żądanie powoda, podczas gdy analiza zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego prowadzi do wniosku odmiennego. Nadto w apelacji zarzucono sprzeczność istotnych ustaleń Sądu z treścią zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego polegającą na przyjęciu, że nie zachodzą przesłanki umożliwiające odstąpienie od obciążenia pozwanej kosztami postępowania, podczas gdy analiza zgromadzonego w sprawie materiału prowadzi do wniosku odmiennego oraz umożliwiające odstąpienie od obciążenia pozwanej częścią kosztów postępowania, podczas gdy analiza zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego prowadzi do wniosku odmiennego. Równocześnie apelująca zarzuciła naruszenie przepisów postępowania tj. art. 233 kpc, mające wpływ na wynik sprawy, polegające na ocenie wiarygodności dowodów z pominięciem wszechstronnego rozważenia zebranego w sprawie materiału dowodowego.

W oparciu o tak sformułowane zarzuty pozwana domagała się zmiany zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie powództwa, a z tzw. ostrożności procesowej wniosła o odstąpienie od obciążania pozwanej kosztami postępowania, ewentualnie o obciążenie pozwanej jedynie częścią kosztów postępowania.

W odpowiedzi na apelację powód domagał się jej oddalenia oraz zasądzenia na swoja rzecz od skarżącej kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja pozwanej nie mogła odnieść spodziewanego skutku wobec trafności zaskarżonego orzeczenia. Wbrew zarzutom apelacji Sąd Rejonowy prawidłowo przeprowadził w sprawie postępowanie dowodowe, wskazał fakty, które uznał za udowodnione oraz dowody, na których się oparł. Z tak przeprowadzonego postępowania dowodowego wyprowadził Sąd I instancji słuszne wnioski, prawidłowo także zastosował przepisy prawa.

Zarzut naruszenia dyspozycji art. 233 § 1 kpc nie mógł doprowadzić do korekty zaskarżonego orzeczenia. W pierwszej kolejności, odnosząc się do zarzutu apelacji dotyczącego trafności poczynionych przez Sąd Rejonowy ustaleń faktycznych, wskazania wymaga, że Sąd odwoławczy ma ograniczone możliwości ingerencji w ustalenia faktyczne poczynione przez sąd pierwszej instancji. Ewentualna zmiana tychże ustaleń może być dokonywana zupełnie wyjątkowo, w razie jednoznacznej wymowy materiału dowodowego oraz oczywistej błędności oceny tegoż materiału. Jeżeli z materiału dowodowego sąd wyprowadza wnioski logicznie poprawne i zgodne z doświadczeniem życiowym, to ocena sądu nie narusza reguł swobodnej oceny dowodów i musi się ostać, choćby w równym stopniu, na podstawie tego materiału dawały się wysnuć wnioski odmienne. Tylko w przypadku, gdy brak jest logiki w wiązaniu wniosków z zebranymi dowodami lub gdy wnioskowanie sądu wykracza poza schematy logiki formalnej albo, wbrew zasadom doświadczenia życiowego, nie uwzględnia jednoznacznych praktycznych związków przyczynowo-skutkowych, to przeprowadzona przez sąd ocena dowodów może być skutecznie podważona. Odnosząc powyższe uwagi do okoliczności rozpoznawanej sprawy nie sposób przypisać Sądowi Rejonowemu uchybień wskazanych

powyżej, które uprawniałyby do ingerencji w treść poczynionych przez ten Sąd ustaleń faktycznych. Wszystkie okoliczności zostały przez Sąd Rejonowy ustalone w oparciu o powołane w pisemnych motywach orzeczenia prawidłowo przeprowadzone dowody, nadto nie dopuścił się Sąd Rejonowy ani uchybień logicznych w formułowaniu wniosków wynikających z postępowania dowodowego ani też odstępstw od zasad doświadczenia życiowego. Zarzuty zawarte w apelacji stanowią jedynie swoistą polemikę z prawidłowymi wywodami Sądu I instancji. Zatem, Sąd Okręgowy w pełnym zakresie podziela ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd I instancji, oraz motywy, którymi kierował się Sąd Rejonowy ustalając stan faktyczny i przyjmuje je za swoje. Nie sposób także w tym miejscu nie zauważyć, że treść uzasadnienia apelacji w znacznej części stanowi dokładne odwzorowanie treści odpowiedzi na pozew, w tym także zarzutu dotyczącego sprawdzenia wartości przedmiotu sporu, co na tym etapie postępowania wydaje się być całkowicie nieaktualne. Pozostałe zaś zarzuty zostały prawidłowo rozpoznane przez Sąd I instancji, co znalazło swoje odzwierciedlenie w pisemnych motywach zaskarżonego orzeczenia. Reasumując powyższe Sąd Okręgowy, wobec braku potrzeby powielania rozważań Sądu rejonowego, wskazuje, że zarówno ustalenia faktyczne poczynione przez ten Sąd jak i rozważania prawne całkowicie podziela i przyjmuje za swoje.

Nie może także odnieść skutku zarzut apelacyjny dotyczący orzeczenia w przedmiocie kosztów postępowania. Wskazać należy, że przepis art. 98 kpc statuuje generalną zasadę odpowiedzialności za wynik procesu, natomiast dyspozycja art. 102 kpc jest rozwiązaniem szczególnym, niepodlegającym wykładni rozszerzającej, wykluczającym stosowanie wszelkich uogólnień, wymagającym do swego zastosowania wystąpienia wyjątkowych okoliczności. Nie konkretyzuje on pojęcia wypadków szczególnie uzasadnionych, pozostawia ich kwalifikację, przy uwzględnieniu całokształtu okoliczności danej sprawy, sądowi. Wskazać także należy, że sama sytuacja ekonomiczna strony przegrywającej, nawet bardzo niekorzystna, nie stanowi podstawy zwolnienia - na podstawie art. 102 - z obowiązku zwrotu kosztów przeciwnikowi, chyba że na rzecz tej strony przemawiają dalsze szczególne okoliczności, które same mogłyby być niewystarczające, lecz łącznie z trudną sytuacją ekonomiczną wyczerpują znamiona wypadku szczególnie uzasadnionego. O ile w rozpoznawanej sprawie w istocie sytuacja finansowa pozwanej jawi się jako niekorzystna, o tyle bark dalszych przesłanek uzasadniających zastosowanie dobrodziejstwa wynikającego ze wskazanej wyżej normy prawnej, szczególnie w kontekście stanowiska pozwanej w sprawie o zawezwanie do próby ugodowej.

Reasumując powyższe, apelacja podlegała oddaleniu na zasadzie art. 98 kpc. O kosztach postępowania odwoławczego orzeczono stosownie do art. 98 kpc i art. 108 kpc w zw. z § 6 pkt 4 w zw. z § 13 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej z urzędu. Z przyczyn wskazanych powyżej nie znalazł Sąd Okręgowy podstaw do zastosowania dyspozycji art. 102 kpc.

SSR (del.) Maryla Majewska – Lewandowska SSO Tomasz Pawlik SSO Anna Hajda